



## DAGSAVISEN

SJEFREDAKTØR/ADM.DIREKTØR:  
EIRIK HOFF LYSHOLMOSLO-REDAKTØR: BENTE ROGNAN GRAVKLEV  
POLITISK REDAKTØR: LARS WEST JOHNSENDagsavisen er en fri og uavhengig avis, med utgangspunkt i arbeiderbevegelsens verdier.  
Avisen redigeres etter Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten.

## X-faktor for Y-blokka

**Fylkesmannen** i Oslo og Viken har nå gjort en endelig vurdering av de formelle klagene og godkjent vedtaket om riving av Y-blokka, men Valgerd Svarstad Haugland ber også regjeringen vurdere saken på nytt. Den gjør klokt i å lytte. Men nå er det bare Erna Solberg som er faktoren som kan redde Y-blokka og dens uerstattelige kultur- og lokalhistoriske betydning.

**Juridisk** aksepterer fylkesmann Svarstad Haugland at Oslo kommune og regjeringen har fattet de formelt rette vedtakene, og er i sin rett til å rive Y-blokka i Oslo sentrum, men hun bruker likevel skarpe ord om planene. Hun mener det er sterkt beklagelig hvis regjeringen ikke tar en ny vurdering når de faglige og folkelige innvendingene er så sterke. Fylkesmannen trekker fram at våre offentlige verneinstitusjoner Riksantikvaren og Byantikvaren har uttalt seg kritisk til riving og argumentert for bevaring.



**Det vil være skandaløst maktarrogant av Erna Solberg hvis hun likevel turer fram.**

**Regjeringen** kjemper en ensom kamp i denne saken. Og den har også endret sine planer for et nytt regjeringskvartal underveis i prosessen. Endringene setter behovet for riving i et enda snodigere lys. Kongstanken om en samlokalisering av alle departementene er lagt død. Prosjektet er også tatt ned i skala flere ganger. Forsvarsdepartementet skal ikke inn, Utenriksdepartementet famler og Statsministeren har selv overrasket Statsbygg ved å erklære at hennes kontor ikke skal tilbake til Høyblokka. Det vil være skandaløst maktarrogant av Erna Solberg hvis hun likevel turer fram. Det vil dessverre ikke overraske oss.

**Ved å beholde Y-blokka** vil vi signalisere kontinuitet, beholde Oslo sentrums karakter og unngå et nytt fort av stål, glass og betong midt i sentrum. Det ideelle er at begge byggene får bestå og inngå i et nytt og harmonisk regjeringskvartal. Gjennom bevaring kan vi vise standhaftighet i møtet med terroren. Vi vil kunne ære ofrene ved å vise at vi ikke har latt terroren definere våre verdier.

## Trøndertøv og Venstrevrøvl

«**Misunnelsen** er en større drivkraft enn ønsket om en bilpark med nullutslippsbiler», skriver kulturminister Trine Skei Grande (V) på Twitter etter forslag fra Ap om moms på luksus-ebiler.

**Atter en god** politisk analyse av Venstre-lederen om sosialismens innerste vesen.

## Nav-stress, N

Hvordan kan det ha seg at en offentlig tjeneste påfører sine brukere stress og fobi og gjør dem enda sykere? Fordi Nav selv er en syk organisasjon med sammensatte lidelser.

**BJØRN G. SÆBØ**

Sjefredaktør, RA

KOMMENTAR

Twitter: @BjornSabo

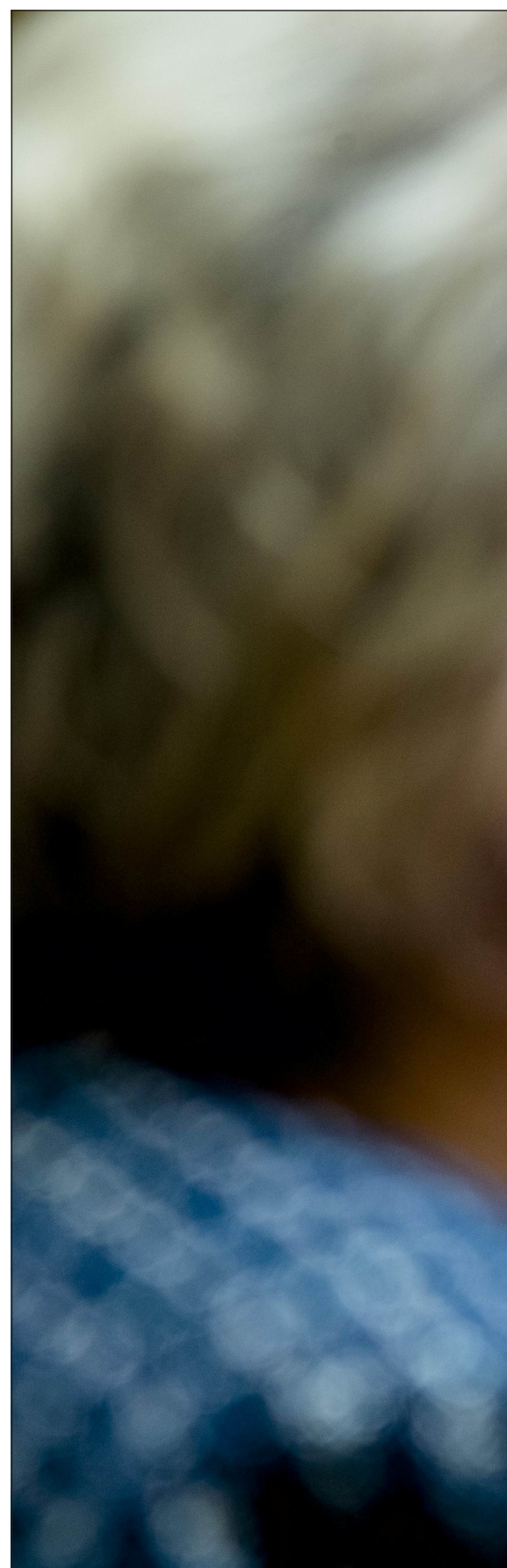


**Arrangørene av Schizofrenidagene**, Nordens største psykiatikonferanse som arrangeres i Stavanger hver november, var framsynte i år. Da de snekret programmet rundt temaet «Stressologi» ble det sørget for en paneldebatt om den største stressfaktoren i mange menneskers liv, også kjent som Nav. Da var det «bare» AAP-krisen som dominerte Navs sykdomsbilde. Den siste uken ble det mye verre med kanskje 79 feilaktige dommer for trygdesvindel og over 2400 personer som feilaktig har fått krav om tilbakebetaling av ytelser fordi de har oppholdt seg i EU-/EØS-området.

**De siste månedene** har konsekvensene av innstramminger av arbeidsavklaringspenger (AAP) – der 10.000 personer ble kastet ut av ordningen i 2018 – fått ansikter. I Dagsavisens spalter er AAP-skjebnene belyst, slik at debatten om Nav som «mangehodet troll» er mer enn betimelig. Hvem ante at det skulle gå fra galt til mye verre? At folk ble uskyldig dømt og havnet bak murene fordi de tok med seg trygdeytelser på ferie i Spania uten at Nav selv, regjeringen, påtalemyndigheten, domstolene eller mediene hadde fått med seg endringen i EØS-regelverket fra 2012?

**Anniken Hauglie** har lovet en granskingskommisjon, og Nav selv har satt sammen et lag av spesialister for å rydde opp. Kontroll- og konstitusjonskomiteen på Stortinget er på saken, selv om vi nok er mange som helst hadde sett at Martin Kolberg fremdeles var komitéleder og kunne spikret Nav-ledelsen opp på veggen.

**Tilbake til paneldebatten:** Det må ligge noe dypere bak Nav-skandalen – som heller må kalles Nav-krisene siden det er snakk om AAP, EØS og kanskje enda flere akutte utbrudd. For de av oss som har sluppet unna Nav er det sterkt å høre Elisabeth Thoresen fortelle om kampen mot innstramminger i arbeidsavklaringspenger. Som tidligere Nav-ansatt og nåværende Nav-bruker fronter hun blant annet kampen mot å kutte ytelsene til unge under 25 år, og hun mottar daglig nødmeldinger fra brukere som dumpes til sosialhjelp. Sammen med legen Paul Kavli setter lederen i



Erna Solberg og Anniken Hauglie etter redegjøringen

AAP-aksjonen ord på elendigheten. Thoresen har gjennom Debatten på NRK, i Dagsavisens spalter og torsdagens paneldebatt i Stavanger, pekt på en av flere underliggende årsaker til krisen. Arbeidslinjen er feil når brukerne er syke. Målet er å avklare arbeidsevnen slik at folk kan holde seg i arbeidslivet, men hva skjer med dem som verken får AAP eller uføretrygd?

**Som lege** har Paul Kavli sett AAP-krisen forverre seg det siste året. Kavli forteller om et system som ikke forstår at sykdomshistorier kan være sammensatte og diagnosene ikke nødvendigvis er sikre, der det somatiske og psykososiale virker sammen – og et system der

# av-fobi, Nav-krise



i Stortinget i forbindelse med trygdeskandalen som har sendt uskyldige i fengsel. FOTO: STIAN LYSBERG SOLUM/NTB SCANPIX

de etiske grensene brytes. Det er et krav i legeetikken at legen skal møte og snakke med pasienten, men i Nav-systemet jobber det leger som bidrar til avgjørelser om mennesker de aldri har møtt. Når mange av de samme pasientene heller ikke forstår det kaudervelske språket Nav bruker i brevene til dem, utvikles tilstandene Kavli beskriver som Nav-stress og Nav-fobi.

**I fødselsåret 2006** var Nav ment å være et tilbud der saksbehandlerne skulle sitte i førstelinjen og ha kompetanse nok til å avgjøre saker. I dag ekspederes brukerne bakover i et intrikat system der de ikke møter saksbehandleren, der Nav-leger uten å ha møtt den det gjelder

overprøver fastlegene – alt sammen formidlet på en måte som sender brukere med kognitive vansker ned i enda dypere fortvilelse. Paul Kavlis diagnose på Nav er at organisasjonen er stresset etter mange års reformer, forholdet til regler er bokstavtro og kynismen har begynt å sette seg i et system der ansatte er slitne.

**Alt er ikke mørkt.** Som arbeidsmarkedsetat var Nav framoverlente da oljekrisen på noen måneder sendte 7000 rogalendinger ut i arbeidsledighet i 2014–2015. Det er de andre hodene på det mangehodede trollet som åpenbart svikter. I sin diagnostisering peker tidligere LO-regionsekretær og stortings-

representant Øystein Langholm Hansen (Ap) på avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen (ABE) som osthøvler statlige virksomheter med 0,5 prosent hvert år. Nav er verken blitt avbyråkratisert eller effektivt av regjeringens kuttpolitikk.

**Granskere og eksperter** på EU-lovgivning, trygderett og omdømmekriser går travle tider i møte, men noen bør også legge Nav på benken og sjekke om det er ordre om kutt, signaler om å stanse trygdeeksport, ullent byråkratspråk og mistenkeliggjøring av trygdemottakere som har gjort det mangehodede trollet ukontrollerbart.

bjs@rogalandsavis.no

## Vi ser at det virker!

### DEBATT

HÅVARD STAMSØ-ELLINGSEN

Senterleder,  
Oslo Røde Kors



**Nylig** oppfordret jeg til en dugnad mot vold blant ungdom, blant annet gjennom å styrke fritidstilbudet. Vi i Røde Kors er bekymret for voldsutviklingen, og vi mener gode fritidstilbud kan bidra til å forebygge og etter hvert snu utviklingen. Denne uken advarer imidlertid to engasjerte forskere fra Sverige og Norge oss mot å tegne et for positivt bilde av fritidsklubbenes forebyggende effekt. Jeg er bekymret for at forskernes budskap kan bidra til å gi et inntrykk av at fritidsklubber virker mot sin hensikt.

**Andersen og Gerell** har helt rett når de skriver at vi trenger mer forskning om dette. Vår erfaring i Røde Kors er like fullt at frivilligheten fungerer svært godt i det forebyggende arbeidet, blant annet i driften av vår versjon av fritidsklubben: Fellesverkene. Forskningen kan både suppleres og utfordres av oss som jobber i førstelinjen. Å jobbe med forebygging gir ikke raske og umiddelbare resultater, og det er krevende å måle. Jeg har jobbet som leder for aktivitetshus for ungdom i tolv år, noe som har gitt meg muligheten til å observere barn fra starten av tenårene til midten av 20-årene. Jeg har sett ungdom i faser der de bytter skole, får seg kjæreste, opplever medgang og motgang på skolen, får seg jobb, eller utvikler en kriminell løpebane. Jeg har sett at et trygt, inkluderende, spennende og meningsfylt sted å være har betydd en forskjell i livet til ungdommene.

**Det er krevende** å sette fingeren på enkeltelementer som virker. Jeg opplever likevel at jeg står på trygg grunn når jeg sier at ungdommene trenger flere gode og meningsfulle fritidsaktiviteter. Det er liten tvil om at svært mange ungdommer oppsøker våre fritidstilbud og etterlyser flere.

**Røde Kors** er en operativ humanitær organisasjon som tar utgangspunkt i de humanitære behovene i samfunnet, inkludert barns behov for å ha en meningsfull fritid. Vi har dessverre ikke tid til å vente på forskningen, men heier på at den skal gjennomføres. I mellomtiden må vi holde i oppgaven med å være trygge voksne og jobbe for å gi ungdommene et spennende, trygt og kvalitetsfullt fritidstilbud.